

Jozef Banáš: Není pro vladaře větší radost, než když má v národě co nejvíc vymytých a vyděšených mozků. Idioti nejsou jen v politice, ale i mezi námi. To se pak vládne! Ale pozor Jednoho dne trpělivost mas skončí a nastane výbuch.

- CZ24 News | 16. července 2020

Několik týdnů trvající protestní akce v USA jsou důsledkem explozivní sociální nerovnosti podpořené koronavirem a snahou zabránit opětovnému zvolení Donalda Trumpa prezidentem. Podle slovenského diplomata a úspěšného spisovatele Jozefa Banáše je rasová otázka jen zástupným problémem, nejde o vzpouru černých proti bílým, ale o vzpouru chudých a ponižovaných. Zatímco evropské koloniální mocnosti těžily z rabování, Češi a Slováci mezi historické lupiče nepatří, a proto je třeba jasně říci, že problém „Black Lives Matter“ není náš problém.

Když se zamyslíme nad tím, co se momentálně děje ve Spojených státech, ale i v některých evropských zemích, lze mluvit o tom, že se schyluje k nějaké politické či kulturní revoluci?

Podle mě se k revoluci schyluje, je to zákonitost. Otázkou je, zda půjde o revoluci formou kolapsu, nebo transformace. Pád každé civilizace začíná přebujelou státní byrokracií, zvyšováním státních výdajů, zájmové skupiny ovládají stát a jeho ekonomické zdroje (v USA soukromá akciová společnost FED – Federální rezervní systém kontroluje stát), ignorováním ekologie, potlačováním zemědělství, úpadkem kultury a duchovních hodnot, zábořem zemědělské půdy ve prospěch městských aglomerací a následná nejbohatší masová migrace. Tehdy nastává bod zlomu. Toto jsou základní příčiny pádu civilizací, ať už to byli Aztékové, Mayové, Mezopotámie, Egypt, Sumerové, Féniciáné, Indu, Řecko, Řím, Němci, Čína, nebo i pokus o beztrždní společnost. Anglosaská civilizace začala bohatnout kolonizací Indie, pokračovala kolonizací prakticky celého světa. USA, jako její vlajková loď, zbohatly v první i ve druhé světové válce, vrcholu dosáhly v době pádu komunismu. V tu chvíli ztratily vizi, rozvojové možnosti oligarchického kapitalismu se vyčerpaly. Je to něco podobného, jako se dělo v Sovětském svazu po nástupu Gorbačova. Systém nebyl reformovatelný a padl.

Co by to znamenalo v případě Spojených států?

Pokud zkolabují Spojené státy, materialistický hodnotový systém utrpí vážnou ránu. Klasický kapitalismus, kde základem ekonomiky je střední vrstva, se v USA vytratil. Robert T. Kiyosaki, který napsal spolu s Donaldem Trumpem skvělou motivační knihu „Midasův dotek“, varuje před fatálním nebezpečím zvětšující se propasti mezi nejbohatšími a chudými. V USA v roce 1993 připadalo 57 procent růstu HDP na jedno procento nejbohatších, ale v roce 2012 připadalo na jedno procento nejbohatších už 95 procent růstu HDP. Kiyosaki vyjadřuje lítost nad tím, že se USA nepoučily. Společnost Oxfam uvádí, že 26 nejbohatších lidí na světě vlastní stejný majetek jako polovina nejchudších, čili na jedné straně 26 lidí oproti asi čtyřem miliardám! Trend je ještě hrozivější, v roce 2017 připadalo toto bohatství ještě na 47 lidí, dnes už jen na 26. V roce 2018 vzrostlo bohatství miliardářů za rok o 12 procent a za stejnou dobu kleslo bohatství nejchudší poloviny lidstva o 11 procent. Tohle je skutečná pandemie dneška, kterou už sebekriticky přiznává i Bill Gates, když říká: „Můj majetek v hodnotě 110 miliard ukazuje, že ekonomika není spravedlivá.“ Američtí miliardáři

zvýšili od začátku pandemie korony dne 18. března svůj majetek o 19 procent – o 565 miliard dolarů. Ve stejné době požádalo o počáteční dávky v nezaměstnanosti 43 milionů Američanů. Zde je odpověď na otázku, co se děje v USA. Není to problém černochů ani bílých či Hispánců, je to problém nenažranosti nejbohatších.

Několik týdnů už Spojenými státy otrásají výbuchy hněvu, které odstartovala smrt černocha George Floydů způsobená policistou. Lze je mimo jiné přičíst dlouhodobé frustraci černošských obyvatel USA, že jsou ve společnosti něco méně než běloši, nebo něčemu jinému?

Nejsme dobře informováni o tom, o co hnutí Black Lives Matter jde. Slovní spojení „Na černých životech záleží“ má jiný význam v USA a jiný mimo Spojené státy. Zjednodušuje se v tom smyslu, jako by černá rasa v USA žádala jakési privilegované postavení oproti bílé rase. Pokud vím, historicky byli černoši v USA vždy v podřadném postavení, nejen v době otrokářství. Je třeba jasně říci, že historie vzniku USA je historií násilí. Vymazání domácího indiánského obyvatelstva, které se vzepřelo násilí bílých, a jejich postupné nahrazování otroky dováženými z Afriky vytvářely zákonité podhoubí budoucí nerovnosti. Ještě před USA však dováželi africké otroky portugalská kolonizátoři do Brazílie, napodobovali je Španělé, Nizozemci, Francouzi, Britové. Nutno však říci i to, že kdyby nebylo zkorumpovaných afrických kmenových náčelníků, kteří sami organizovali hon na otroky mezi svými, tak by obchod s otroky nemohl nabýt tak obldných rozměrů.

Hnutí Black Lives Matter existuje už sedm let, ale zdá se, že opatření přijatá v souvislosti s koronavirem a jejich mediální dramatizace akcelerovala výbuch vzteku. Z našeho pohledu je to rasistické heslo, ale v Evropě nechápeme kontext, v němž toto heslo vzniklo. Nemyslím si, že je to jen vzpoura černých proti bílým, je to vzpoura chudých a ponižovaných. Pod heslem „Black Lives Matter“ protestují v USA i bílí, Hispánci, Číňané, Vietnamci. Heslo „Black Lives Matter“ však vyvolává dojem, jako by na ostatních životech nezáleželo. Formulace Black Lives Matter je pro člověka, který nežije v USA, nesrozumitelná a v podstatě – tak jak řekl prezident Zeman – je stejně rasistická jako formulace White Lives Matter.

Takže nelze očekávat, že by si černošská část společnosti mohla vymoci jiné postavení, než momentálně má? Nebo nynější protesty jen vyšumí do ztracena?

Už jsem řekl, že problém černošského obyvatelstva USA je jen zástupný problém. Prvořadý problém je explozivní sociální nerovnost podpořená koronavirem a snahou o zabránění opětovné volbě Trumpa prezidentem. Koronavirus byl rozbuškou, stal se novým, dodatečným zdrojem příjmů tří skupin, které na viru neuvěřitelně vydělávají – banky, farmaceutické a IT společnosti. Když se život přesune na internet, každý, kdo s ním má co do činění, bohatne. Čistý majetek zakladatele společnosti Facebook Marka Zuckerberga se od 18. března zvýšil o 30,1 miliardy dolarů. Na druhou stranu jen v květnu přišly USA o osm milionů pracovních míst a očekává se růst nezaměstnanosti na 20 procent. Obrovskou dezinformační roli v USA – podobně jako u nás a v celém západním světě – hrají média. Prezident Trump se navzdory kolosálnímu odporu deep state snaží udržet ekonomiku, deglobalizovat ji a ty síly, které mu v tom brání, mu pokrytecky připisují zhoršující se situaci. Pravda, katalyzátorem nepokojů byl policejní zákrok, ale důvody revolty jsou jiné. Protesty zcela jistě nevyšumí, protože vycházejí z lidské přirozenosti. Když člověku vezmete majetek, zdraví, rodinu, práci, přátele, ba i svobodu, nějak přežije. Ale když mu vezmete důstojnost, když ho ponížíte, tak potom se vzbouří. To je zlomový okamžik, kdy už nemá co ztratit. Možná se americkým vojákům a policistům ještě na nějakou dobu podaří nastolit silou pořádek, ale okamžik kolapsu, v lepším případě transformace, USA se nezadržitelně blíží.

Z jakých pozic by na tyto události měla pohlížet Evropa včetně Česka a Slovenska, kam se myšlenky Black Lives Matter také přenesly? Máme si také sypat popel na hlavu za historii

(otroctví) i současnost (policejní brutalita) a pokleknutím žádat o odpuštění, jak se demonstrativně nyní často děje?

Je část Evropy jako Španělsko, Portugalsko, Nizozemsko, Velká Británie, Francie, Německo, Itálie a Belgie, která se podílela na koloniálním a nekoloniálním rabování, a jsou evropské národy, které nerabovaly. Češi a Slováci nepatří mezi historické lupiče, a proto je třeba jasně říci, že problém „Black Lives Matter“ není náš problém. USA a západní civilizace začínají sklízet to, co zasadila. Karma je zdarma. Západní svět se dostal do fáze extrémní nerovnováhy. Základem fungování jakéhokoliv systému je rovnováha. Na každém dětském hřišti je houpačka. Pamatujete si, kdy jsme se jako děti mohli houpat? Když byla váha obou sedících oproti sobě přibližně stejná. Takže pokud si dnes sedne na jednu stranu houpačky pyšný 150kilový boháč a oproti němu nuzný 60kilový chudák, může být ten boháč bohatý, jak chce, ale houpat se nebudou – systém nefunguje. USA se přestávají houpat a s nimi západní civilizace, k níž se naše politické a mediální elity navzdory našim slovanským kořenům hlásí, přestože vědí, že Slované nikdy nepatřili do anglosaského civilizačního okruhu.

Na některých fotbalových stadionech - v anglickém Burnley při přeletu letadla, v Praze na Letné na tribuně - se objevily nápisy White Lives Matter, které jsou většinově politiky i médií označovány za rasistické. Prezident Miloš Zeman označil naopak za rasistické heslo Black Lives Matter, protože podle něj záleží na všech životech - All Lives Matter. Hokejový hrdina z Nagana Dominik Hašek, který si pohrává s myšlenkou, že by v budoucnu usedl jako prezident na Pražský hrad, je přesvědčen, že nápis White Lives Matter musel totálně zkazit radost z vítězství Sparty mnoha lidem a někteří se kvůli němu prý i mohli od klubu odvrátit. A třešničkou na dortu bylo počínání Miroslava Kalouska, který se obsadil do role parlamentního strážce pořádku a opakovaně odklízел transparent poslance Lubomíra Volného, na němž bylo napsáno All Lives Matter. Lze vnímat nápisy, že záleží na životech všech nebo bílých, jako rasistické v kontextu historie, v níž bylo černošské obyvatelstvo dlouhá léta utlačováno a diskriminováno?

Reakce amerických i některých evropských politiků na hnutí BLM je příznačně zbabělá a jako obvykle oportunistická. Rozpustit policii v Minneapolisu může jen politický sebevrah a odklízet heslo „Záleží na všech životech“ v Praze může jen hlupák. V souvislosti s vnímáním hnutí BLM u nás považuji za největší katastrofu mediální manipulaci, které politici nejen podléhají, ale doslova se jí řídí. Od okamžiku, kdy začaly v USA násilnosti, zpravodajství našeho hlavního proudu o USA přestalo. Jako by se tam nic nedělo. O 160 mrtvých a více než 500 zraněných za jediný víkend napsala na Slovensku jen Pravda, i když možná mi něco ušlo, nemám však čas ani ochotu sledovat všechny vymývače mozků, jiní mlčí. Dovedete si představit, že by se něco takového dělo v Rusku? Hlavní proud by měl mediální orgasmus. Pak se diví, že jim lidé přestávají věřit. No, ale divení se je už trvalou součástí práce

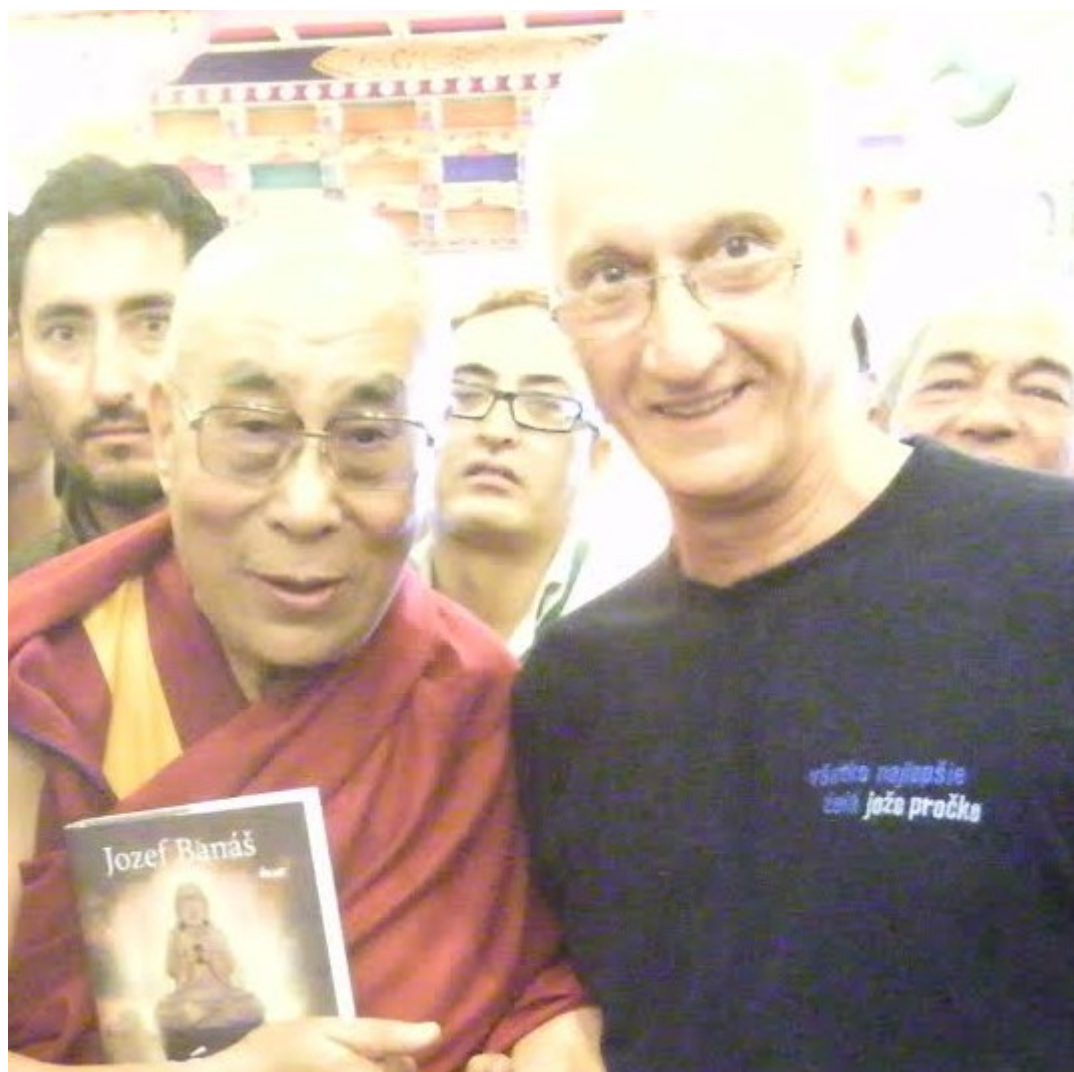
Jak vnímat doprovodné jevy protestů, tedy odstraňování soch či ničení pomníků postav připomínajících rasismus v USA, což už se dostalo i do Evropy, kde tomu nebyli ušetřeni ani takoví političtí velikáni jako Winston Churchill nebo Charles de Gaulle?

Je chybou hodnotit časy před sto, třemi sty, tisíci ba dvěma tisíci lety dnešními kritérii. Otrokářství bylo přirozený politický systém v antickém Řecku, Římě, v Číně, v Japonsku, v Indii, v carském Rusku a nevolnictví u nás bylo jen mírnější formou otrokářství. Díky práci otroků, kteří materiálně zajišťovali antický svět, dostal svět Platóna, Sokrata, Aristotela, Seneku, Marca Aurélie a stovky dalších velkých myslitelů. Zcela jistě teď nevyhodím busty Sokrata a Epiktéta. Pokud se to nezastaví, dojde dříve, či později i na otázku, z jakých peněz zbohatla katolická církev. Masy černochoů v USA jsou křesťané, měli by se pak ptát sami sebe. Hnutí, národy a společnosti jsou velké tehdy, když najdou sílu postavit se i k historickým křivdám tak, aby neublížily těm, kteří za to nemohou. V konečném důsledku řada černochoů v USA žije dnes z výsledků otrocké práce svých předků. Je to

cynické, ale je to fakt.

Tohle tažení ale nemíří pouze na politiky. V angličtině se nyní vžil název cancel culture, kultura rušení. Jde o to, že se z veřejného prostoru odstraňují umělci a předměty jejich duševního vlastnictví na základě názoru umělců nebo závadného obsahu předmětů. Je stahování literárních, filmových i jiných děl kvůli jejich „závadnosti“ krokem správným směrem, nebo by i tak mělo zůstat dostupné jako součást kulturního odkazu?

Tato snaha je důkazem malosti těch, kteří takový požadavek vznášejí. Pokud někdo prohlásí, že klasická hudba je rasistická, protože je bílá, tak je stejný idiot, jako kdyby někdo prohlásil, že jazz je rasistický, neboť vznikl na afroamerickém folklóru v New Orleans. Tato zvrácená filozofie dovedená do absurdity by pak ospravedlňovala pálení děl Němců Goetheho a Schillera, neboť dvě stě let po nich přišel Hitler. Není možné dosahovat spravedlnosti nespravedlností.

14. dalajláma Tändzin Gjamccho a Jozef Banáš v létě roku 2014. Foto: archiv JB

Jaké místo vůbec může mít v nynějším světě převrácení hodnot a mazání historie jedna z nejvýznamnějších duchovních osobností současnosti, 14. dalajláma Tändzin Gjamccho, který minulé pondělí oslavil 85. narozeniny a s nímž jste měl v minulosti možnost se osobně setkat?

Setkání se 14. dalajlámou v Kašmíru byl pro mě nezapomenutelný zážitek, který popisuji v románu Kód 7, jenž vyjde do konce roku v nakladatelství Olympia v češtině. Dalajláma je reprezentantem

duchovních hodnot, jejichž absence je základní příčinou krize západní materiální společnosti. Právě jsem dopsal motivační román „Nádherná smrt v Altaji“, kde analyzuji roli strachu v našich životech, který vzniká jako důsledek absence duchovních hodnot. Svět přežije jen v rovnováze mezi západními materiálními a východními duchovními hodnotami. Dalajláma mi tehdy řekl: „Není naším úkolem přesvědčovat ostatní o své pravdě, ale tolerovat je a rozumět jim.“ Snažím se svými knihami tuto rovnováhu udržovat.

Zaujalo mě, že na [svém facebookovém profilu](#) bavíte čtenáře úryvky z vaší knihy *Idioti v politice*, která vyšla i v češtině. Našel byste i nyní silnou inspiraci pro zařazení některých politiků do případného pokračování knihy se stejným podtitulem?

Idioti v politice jsou nezníčitelný fenomén. Moje kniha je na trhu už třináct let a neustále patří k nejprodávanejším. Pro autora je to dobrá zpráva, pro občany bohužel ne. Už tři měsíce se bavím a zároveň pláču nad absolutní tupostí, idiotismem a zejména zbabělostí politiků v souvislosti s koronavirem – prýpandemií, na kterou zemřelo na Slovensku za tři měsíce 28 lidí, ve srovnání s 13 tisíci mrtvými, kteří na Slovensku zemřeli ve stejnou dobu na jiné nemoci a kterých si vláda nevšímá. Musím se smát i hromadné ochotě Slováků nechat ze sebe dělat idioty. Zašel jsem si před pár dní k sousedům do Maďarska a Rakouska. Roušky se tam nenosí, u nás ano. Asi máme jiný koronavirus. Bavím se i výroky vědců, kteří nás jedním dechem přesvědčují o důležitosti vakcíny, ale druhým říkají, že drtivá většina nakažených se vyléčila bez vakcíny. Navíc sami přiznávají, že virus mutuje, takže až bude vakcína na koronu 19, budeme už mít koronu 25. Běžel jsem nedávno lesem a naproti mně běžela dáma s rouškou. Zeptal jsem se jí, proč ji má v lese. A ona se urazila. Není pro vladaře větší radost, než když má v národě co nejvíce takových vymytých a vyděšených mozků. Idioti nejsou jen v politice, ale i mezi námi. To se pak vládne! Ale pozor – je to i největší riziko. Jednoho dne trpělivost mas skončí a nastane výbuch. Historie ukazuje, že k výbuchu dochází ve chvíli, kdy je akumulace blbosti na vrcholu.